

DE STATUS VAN DE GROTE CANADESE GANS OP DE NEDERLANDSE LIJST

The status of the Canada Goose on the Dutch list of native birds

Vincent van der Spek & Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna

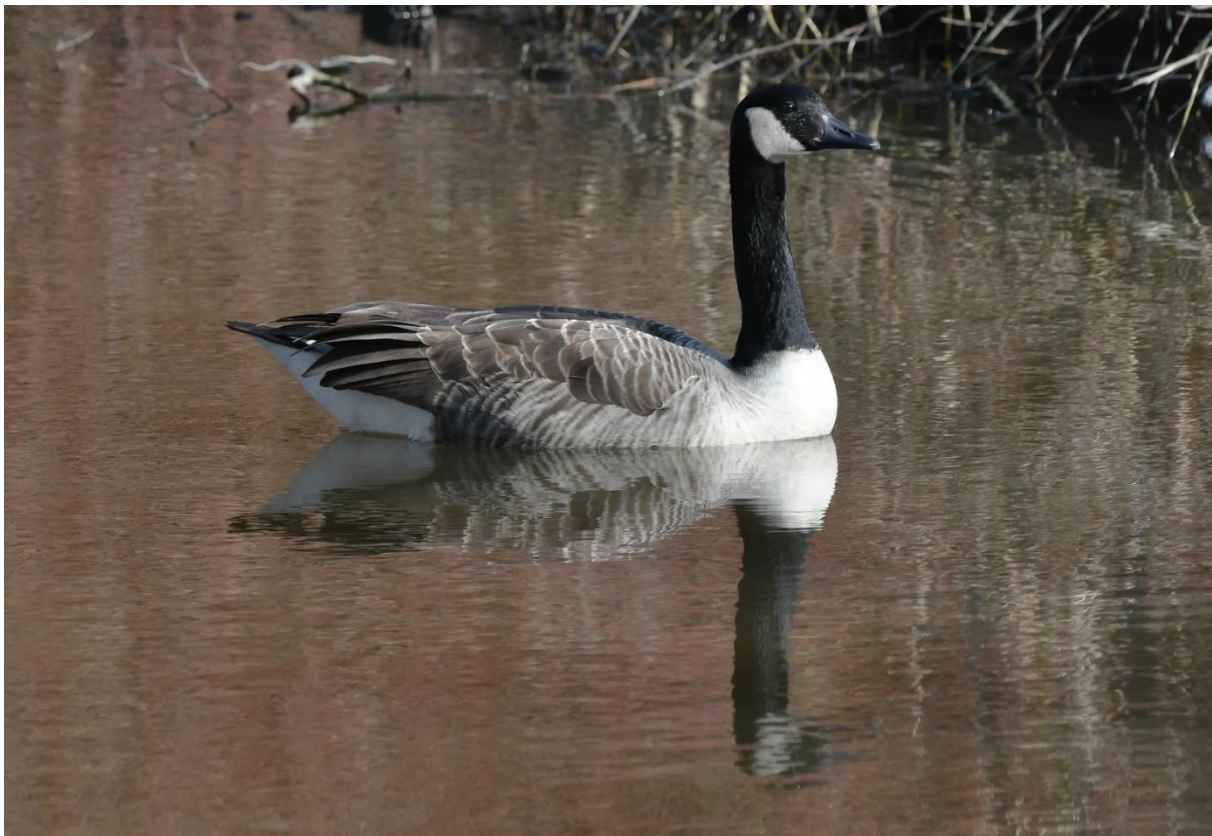
Summary

THE STATUS OF THE CANADA GOOSE ON THE DUTCH LIST OF NATIVE BIRDS

The Canada Goose *Branta canadensis* was added to the Dutch list of native birds in 2000. Despite a large population of feral birds being present in Europe (mostly nominate subspecies *canadensis*), and with the knowledge that it is impossible to separate wild vagrants from feral birds, vagrants were considered possible for at least three subspecies: *canadensis*, *interior* and *parvipes*. This review advocates that nominate *canadensis* (Atlantic Canada Goose) is a less likely vagrant than previously thought, and that combined with the large non-indigenous population in Europe this subspecies should be considered feral. A ringing programme with over 600 000 Canada Goose (of all subspecies) marked in North America between 1990 and March 2019 resulted in over 200 000 recoveries. Only three were reported outside North America (Bermuda, Dominican Republic and Greenland), with none in Europe. The nominate subspecies does not breed at latitudes north of the Netherlands, and there are no 'carrier species' to 'guide' individuals to Europe. Ringing recoveries show that nominate *canadensis* is not a long-distance migrant, and that migration distances are decreasing. Against the background of a still expanding feral population of *canadensis* in Europe (which now seems to be larger than the native one), this no longer justifies the placement of this subspecies on the Dutch list of wild birds. For nominate *canadensis*, only individuals proven to originate from North America (e.g. by markings, isotopes) will from now on be eligible for acceptance as vagrants. The situation for subspecies *interior* (Todd's Canada Goose) is different. This is a long-distant migrant that breeds well north of the Netherlands. It breeds much closer to Europe since it has expanded its range to the east: it has colonised Greenland, where the population is currently increasing in both range and size. On Greenland, so-called carrier species that may 'guide' a vagrant to Europe occur: Greenland White-fronted *Anser albifrons flavirostris*, Pink-footed *Anser brachyrhynchus* and Barnacle Geese *Branta leucopsis* breeding on Greenland winter in the northern parts of Britain and Ireland. A record from Ireland of a Canada Goose paired with a Greenland Greater White-fronted, accompanied by three hybrid young is a strong marker that the concept of carrier species is not merely a hypothetical one. With two ringing records that (in hindsight) seem to belong to subspecies *interior* there seems to be actual proof that exchange between North America and Europe occurs. However note that vagrancy to the Netherlands might not be as likely as it is to Britain and Ireland, since the aforementioned carrier species do not have wintering populations in the Netherlands, where Greenland White-fronted Goose is rare, and extensive ringing programs show that wintering Pink-footed and Barnacle Geese in the Netherlands do not originate from Greenland but from Svalbard and northeast Europe/Russia respectively. In theory, *parvipes* (Lesser Canada Goose) is a third subspecies that could occur as a vagrant, even though they do not occur in the eastern part of North America (note that *parvipes* was previously thought to – at least occasionally - occur on Greenland, but this was proven to be erroneous: all smaller birds reported belonged to Richardson's Cackling Goose *Branta hutchinsii hutchinsii*). *Parvipes* breeds well north of the Netherlands and migrates over vast distances, so it cannot be excluded as a vagrant either (but note that some question the validity of this subspecies; it could in fact be a swarm of Canada x Cackling Goose hybrids). With nominate *canadensis* now being regarded feral in the Netherlands, and with no accepted records of either *interior* or *parvipes*, Canada Goose was removed from the Dutch list of native species in 2020. The Dutch rarity committee CDNA is aware that subspecific identification of a vagrant of any subspecies amongst feral *canadensis* will be very difficult, if not impossible. With the expanding population of *interior* on Greenland, it could be a matter of time before these native birds meet the feral *canadensis* in Europe, which will make the situation even more complex.

De status van de Grote Canadese Gans op de Nederlandse lijst

Sinds het jaar 2000 staat de Grote Canadese Gans *Branta canadensis* op de lijst van in Nederland voorkomende wilde vogels. De ondersoorten *canadensis*, *parvipes* en *interior* werden destijds door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) bestempeld als potentiële dwaalgasten, analoog aan beslissingen van de Britse en Ierse commissies. Omdat op basis van het uiterlijk geen onderscheid te maken valt tussen mogelijk wilde *canadensis* en de in Europa omvangrijke populatie exoten van deze ondersoort, werd besloten dat de nominaat niet beoordeeld hoefde te worden, in tegenstelling tot potentiële gevallen van *parvipes* en *interior* (de Bruin 2000, de Bruin & van der Laan 2001). Vanaf 2020 wordt de ondersoort *canadensis* door de CDNA echter in essentie (weer) als exoot beschouwd: alleen vogels waarvan hard bewijs van een wilde herkomst bestaat, zijn aanvaardbaar als dwaalgast. Omdat er van *interior* en *parvipes* geen aanvaarde gevallen zijn, is Grote Canadese Gans daarmee van de Nederlandse lijst afgevoerd. Deze beslissing wordt in deze analyse nader onderbouwd door de potentie van de drie genoemde taxa als dwaalgast in Europa en in Nederland te schetsen en die af te zetten tegen de niet-inheemse populatie in Europa. De complexe herkenning van de verschillende taxa valt buiten de reikwijdte van de analyse.

Figuur 1 / Figure 1. Grote Canadese Gans, vermoedelijk nominaat *canadensis*, Den Haag, Nederland, maart 2019 / Canada Goose *Branta canadensis*, presumably nominate *canadensis*, The Hague, the Netherlands, March 2019 (Vincent van der Spek)

Taxonomie

De taxonomie van Grote Canadese Ganzen is van belang met betrekking tot de Europese populatie exoten en bij het bepalen van afdwaalpotentie van wilde vogels. De indeling van Canadese Ganzen *sensu lato* is uiterst

complex. De huidige status (quo) is dat er op basis van mitochondriaal DNA twee soorten zijn: de Kleine Canadese Gans *Branta hutchinsii* met vier en de Grote Canadese Gans *Branta canadensis* met zeven ondersoorten (Banks *et*

al. 2004; Tabel 1; Figuur 2). De ondersoort *parvipes* wordt niet voor niets Middelste Canadese Gans genoemd: de grootte ligt tussen die van Grote en Kleine Canadese Gans in. Lang was onduidelijk waar dergelijke vogels het beste ingedeeld konden worden, maar met name op basis van één onderzoek waarbij vogels gemeten zijn waarvan ook het mtDNA is geanalyseerd (Pearce & Bolinger, 2003), is *parvipes* onder Grote geschaard. Morfologische en genetische onderzoeken (zowel nucleair DNA als mtDNA) tonen aan dat Grote en Kleine Canadese Gans regelmatig hybridiseren (Leafloor *et al.* 2013). Het is daarmee nog maar de vraag of *parvipes* een valide taxon is: het zou een hybride zwerm kunnen zijn met het mtDNA van Grote (Jim Leafloor *in litt.*, maart 2019). Dat zou een goede verklaring kunnen zijn voor de intermediaire maten en de variatie in het uiterlijk die omvangrijker is dan bij andere taxa, met zowel lichte als donkere vogels. Omdat *parvipes* (vooral nog) erkend wordt als afzonderlijk taxon, is het in de analyse meegenomen. Van de ondergenoemde taxa heeft de CDNA in het verleden geconcludeerd dat *parvipes*, *interior* (Todds Canadese Gans) en *canadensis* (Atlantische Canadese Gans) mogelijk als dwaalgast Europa kunnen bereiken (de Bruin & van der Laan 2001). De taxa *occidentalis*, *moffittii* en *maxima* lagen op basis van hun verspreiding en trekgedrag (cf. Batty & Lowe 2001) als dwaalgast bij voorbaat niet voor de hand en de huidige commissie onderschrijft dit.

Flyways en broedpopulaties

In Noord-Amerika worden vier globale trekroutes van Anatidae onderscheiden (Figuur 3), die relevant zijn voor de interpretatie van trekrichtingen. Dit zijn van west naar oost de Pacific, Central, Mississippi en Atlantic Flyways.

Tabel 1 / Table 1. Taxa van Grote Canadese Ganzen *Branta canadensis* (Banks *et al.* 2004) en hun verspreiding (Carboneras *et al.* 2019) / Canada Goose *Branta canadensis* subspecies and their ranges

B. c. canadensis – zuidoost Canada en noordoost VS; overwintert in het oosten van de VS. Succesvol geïntroduceerd in grote delen ten zuiden van het natuurlijke verspreidingsgebied in de VS, en in Brittannië, noordwest en midden Europa.

B. c. occidentalis – Copper River delta en eilanden in de Golf van Alaska en Prince William Sound, zuid Alaska; overwintert langs de kust van zuid British Columbia zuid tot Oregon.

B. c. fulva – kusten van zuid Alaska en west British Columbia.

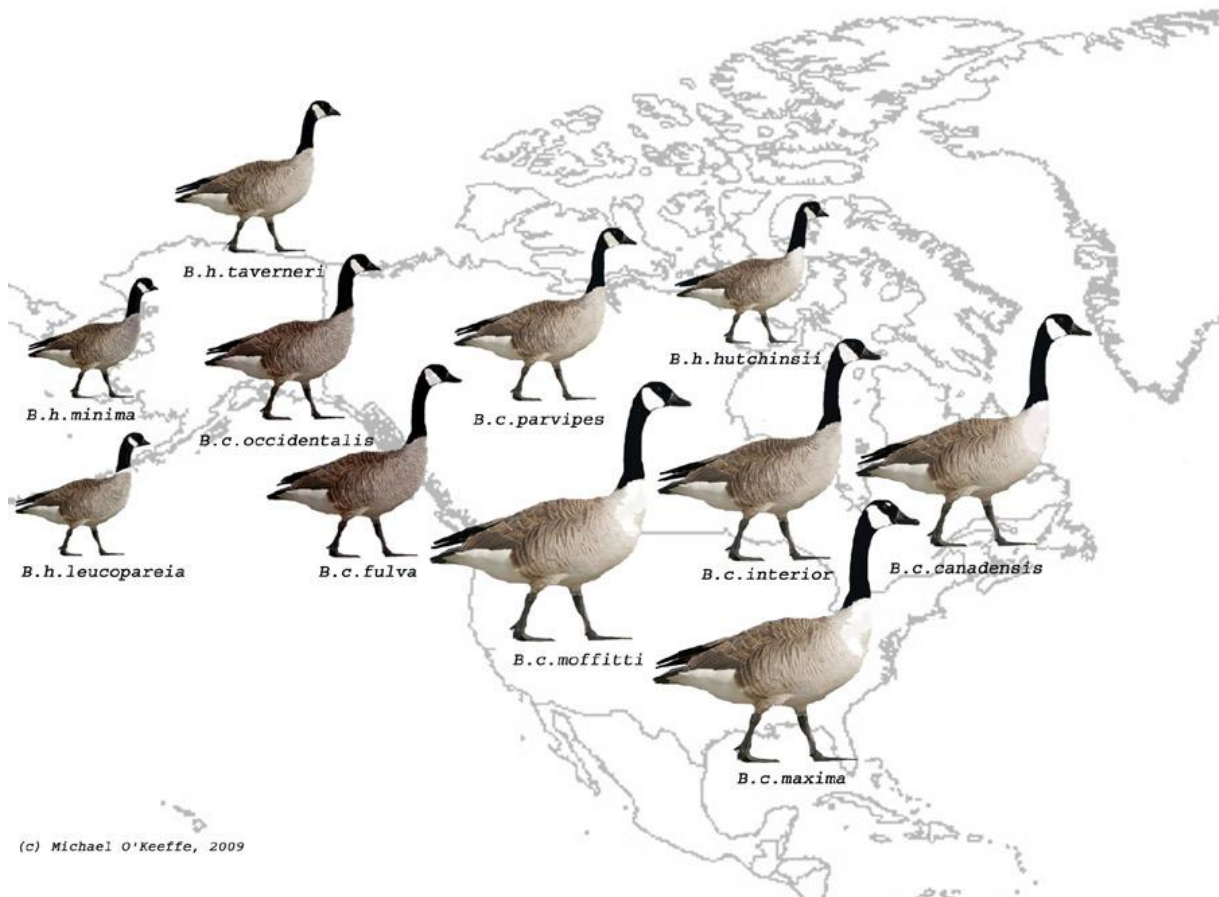
B. c. parvipes – binnenlanden van Alaska oostwaarts via de binnenlanden van Canada tot aan noordwest Hudson Bay; overwintert in de zuiden van de VS.

B. c. moffitti – zuidwest en zuid Canada en het westen van de VS; overwintert in het noordwesten van de VS tot in noordwest Mexico.

B. c. maxima – vroeger voorkomend op de Great Plains; geïntroduceerd in de Mississippi flyway. Geïntroduceerd in Nieuw-Zeeland.

B. c. interior – centraal en oost Canada en zuidwest Groenland; overwintert in het oosten van de VS.

Voor Canadese ganzen *sensu lato* zijn de broedgebieden daarnaast in regio's opgedeeld voor onderzoek en beheer (om daarmee o.a. afschotcijfers te bepalen). Dit is relevant voor de interpretatie van (ring)gegevens (zie onder).

Figuur 2 / Figure 2. Artistieke impressie van het Grote | Kleine Canadese Gans-complex door Michael O'Keeffe, op basis van Banks et al. (2004) / Artist impression of the Canada | Cackling Canadese Gans complex by Michael O'Keeffe, based on Banks et al. (2004)

Figuur 3 / Figure 3. De vier grote trekroutes van Anatidae in Noord-Amerika / The four main Anatidae flyways in North America.

Ringgegevens

Tussen 1990 en maart 2019 zijn in Noord-Amerika liefst 622 351 Grote Canadese Ganzen geringd. Dat leverde 210 223 terugmeldingen in Noord-Amerika op en slechts drie daar buiten, namelijk op Bermuda, de Dominicaanse Republiek en Groenland (uit: North American Bird Banding Database; Marc Schuster *in litt.*, april 2019). Dennis (1986, 1994) vermeldt ook van voor 1990 geen ringuitwisselingen van de soort tussen Europa en Noord-Amerika. Ondanks het ontbreken van terugmeldingen in deze database van alle Grote Canadese Ganzen tezamen zijn er desalniettemin twee gevallen van uitwisseling bekend (Tabel 2). Een vogel met halsring uit Maryland, VS (een winter eerder aangelegd) werd in 1993 geschoten in Schotland. Destijds werd de vogel aangemerkt als *parvipes/hutchinsii* en de vogel ontbreekt om die reden in de database. Inmiddels wordt deze vogel door de Engelse zeldzaamhedencommissie BBRC echter

beschouwd als '*parvipes/interior*, vermoedelijk *interior*' (website BBRC). Maryland ligt niet in het bekende verspreidingsgebied van *parvipes*, dus *interior* is daarmee een veel logischer uitgangspunt. De keuze in Groot-Brittannië om de twee taxa bij elkaar te voegen komt voort uit de in de ogen van zeldzaamhedencommissie BBRC onmogelijkheid om ze diagnostisch van elkaar te onderscheiden (Andy Stoddart *in litt.*, maart 2019). Andersom is een in 1993 in Ierland geringde vogel teruggemeld uit Maryland, USA. Die wordt (inmiddels) door de Ierse zeldzaamhedencommissie als *interior* beschouwd (Irish Rare Birds Committee 2013). De eerder vermelde database bevat alleen gegevens van in Noord-Amerika geringde vogels: terugmeldingen van elders geringde vogels zijn 'eigendom' van de ringcentrales van het land waar de ring is aangelegd en komen daarom niet in de data terug.

Tabel 2 / Table 2. Uitwisseling van geringde Grote Canadese Ganzen (vermoedelijk) ssp. *interior* tussen Noord-Amerika en Europa (uit: Parkin & Knox 2009) / *Ringing recoveries from Canada Geese (most likely ssp. interior) between Europe and North America.*

Tweede-winter, Alford, Grampian, Schotland, november 1992 - februari 1993, geschoten. Gele halsring 16TU2, aangebracht in februari 1992, Maryland, VS / *Second-winter, Alford, Grampian, Scotland, November 1992 - February 1993, shot. Yellow neck ring 16TU2, attached in February 1992, Maryland, VS.*

Wexford, Ierland, geringd (als Kleine Canadese Gans) in november 1993; geschoten in januari 1995 in Maryland, VS / *Wexford, Ireland, ringed (as Cackling Goose, but now regarded to be interior by IRBC) in November 1993; shot in January 1995 in Maryland, USA.*

Status en verspreiding van *canadensis*, *parvipes* en *interior*

canadensis

Nominaat *canadensis* broedt in Canada: in het uiterste zuidoosten van Baffin Island, in het midden en oosten van Quebec, in Labrador en op Newfoundland (Reeber 2015). De meest noordelijke *canadensis* broeden daarmee op een breedtegraad vergelijkbaar met die van Nederland. Per saldo omvat het gehele verspreidingsgebied de voor populatieonderzoek gehanteerde 'North

Atlantic Population'. Deze populatie neemt af en wordt geschat op 80 000 - 233 000 individuen (Reeber, 2015). Ze overwinteren direct ten zuiden van het broedgebied, vooral van zuidelijk Canada tot New England en Long Island, Verenigde Staten (VS) met tegenwoordig nog maar kleine aantallen ten zuiden daarvan (Arctic Goose Joint Venture 2018; Figuur 4). Hun gehele levenscyclus speelt

zich daarmee af binnen de Atlantic Flyway. De ringgegevens van de nominaat tonen aan dat juist de noordelijkst broedende vogels – die van Newfoundland – op het relatief dichtbij gelegen Nova Scotia, Canada overwinteren en daarmee over de kortste afstand trekken (ca. 700 km). Voor de gehele populatie is er een sterke ontwikkeling van steeds minder ver van de broedgebieden trekkende vogels. In de periode 1920-1986 trok op basis van berekeningen aan ringgegevens ongeveer 30% van de *canadensis* naar het zuidelijke deel van het overwintergebied, de staten Delaware, Maryland, Virginia en North Carolina (VS). In 1987-1995 was dat teruggelopen tot 6% (Hestbeck & Bateman 2000). Het percentage werd daarna verwaarloosbaar klein, met tussen 2000 en 2007 nog maar tien terugmeldingen ten zuiden van New Jersey (Canada Goose Committee 2008). Van dit taxon zijn geen geringde vogels teruggemeld in Europa en vice versa (zie eerder).

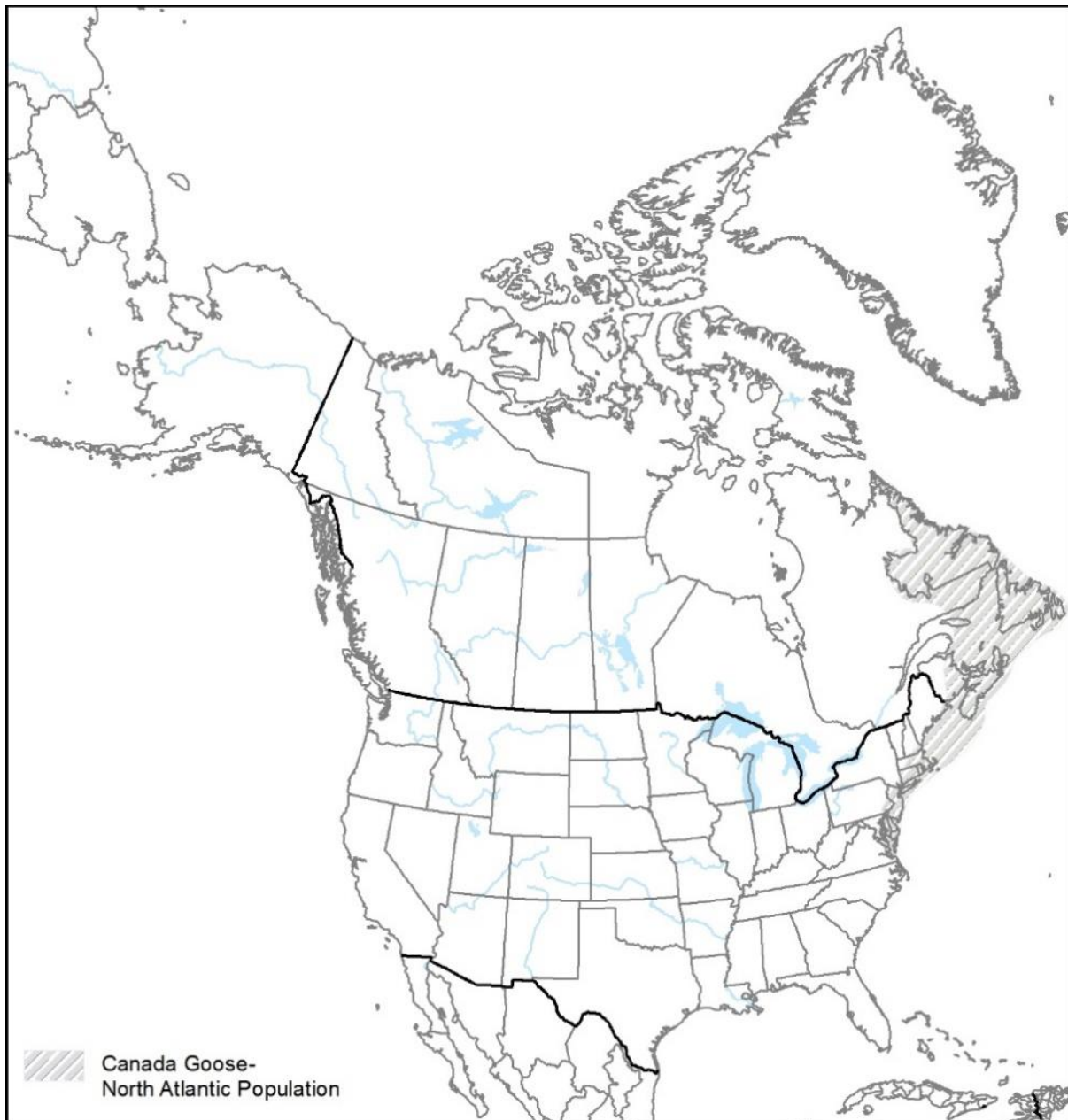
De Grote Canadese Gans is buiten het natuurlijke verspreidingsgebied sinds de zeventiende, maar met name vanaf halverwege de twintigste eeuw geïntroduceerd in noordwest, noord en oost Europa en is nu algemeen in grote delen van Europa. Het gaat

parvipes

Recentelijk (Fox *et al.* 2012) is aangetoond dat *parvipes* niet op Groenland voorkomt, zoals lange tijd gedacht; de kleinere vogels daar blijken allemaal Kleine Canadese Ganzen *Branta hutchinsii hutchinsii*, wat een ander licht werpt op eventuele dwaalgasten in Europa. *Parvipes* broedt op een breedtegraad ten noorden van Nederland. Het westelijke deel van de populatie (maximaal 67 600 vogels in 2013; Reeber 2015) overwintert in de Pacific

daarbij hoofdzakelijk om *canadensis*, maar vermoedelijk is plaatselijk ook *interior* losgelaten (Carboneras *et al.* 2019). Reeber (2015) vermeldt dat er in Europa ook vogels rondvliegen met kenmerken van *maxima/moffitti*. In ons land is *canadensis* een algemene, gevestigde exoot die in alle provincies broedt, met een zwaartepunt in de metropoolregio Rotterdam-Den Haag, ZH. Het (toenemende) aantal broedparen is recentelijk op 9 000 – 12 000 geschat, en de winterpopulatie op 43 000 - 54 000 vogels (Voslamber 2018). In 2002 werd in Groot-Brittannië de populatie op 174 000 vogels geschat (Fox *et al.* 2010). Wintervogeltellingen aldaar kwamen recentelijk uit op 160 000 (Frost *et al.* 2019). In de eerste decade van de 21^e eeuw werd de populatie in Scandinavië ingeschaald op 90 000 exemplaren (Fox *et al.* 2010). Inmiddels lijkt de (toenemende) Europese populatie van *canadensis* daarmee groter dan de oorspronkelijke populatie in Noord-Amerika. Binnen Europa zijn er relevante verplaatsingen. Vogels geringd in Zweden, Noorwegen en Denemarken worden bijvoorbeeld in Nederland waargenomen, en vice versa. In Nederland geringde vogels zijn opgedoken in zuidwest Frankrijk en noord Spanje (www.vogeltrekatlas.nl).

Flyway in de staten Washington, Oregon en California, VS. De trekafstanden kunnen daarbij behoorlijk zijn (bijvoorbeeld hemelsbreed > 3.000 km van west Nunavut, Canada tot Oregon, VS). Het oostelijke deel van de populatie, met in 2012 een omvang van 256 300 vogels (Reeber 2015), overwintert in het centrale, zuidelijke deel van de VS, in de Central en Mississippi Flyways. In essentie is het daarmee een noord-zuidtrekker.

Figuur 4 / Figure 4. Verspreiding van de wilde populatie van *canadensis* (grijs gearceerd). De grens van het broed- en overwintergebied ligt rond de grens van Canada en de Verenigde Staten. Het taxon is daarmee een korte- tot een middellange-afstandstrekker. De meeste vogels komen niet verder dan New Jersey, een deel blijft in Canada (uit: Arctic Goose Joint Venture, 2018) / *Native range of nominate canadensis. The border of the breeding and wintering areas is on the border between Canada and the USA. Hence, this subspecies is a short to medium distance migrant. Most birds do not migrate south of New Jersey, and a part of the population remains in Canada for the winter (from: Arctic Goose Joint Venture, 2018).*

interior

Interior komt (veel) noordelijker én westelijker voor dan *canadensis* (en *parvipes*), van zuid Baffin Island, Hudson Bay, via het zuidwesten naar de grens van Manitoba en Nunavut en in het noordoosten tot het zuid van Ungava Bay,

het noorden van Quebec, Canada en, recentelijk, zuidwest Groenland (Reeber 2015). De totale omvang van de North Atlantic Population – waar *interior* onder valt – wordt geschat op 1 450 000 vogels (Reeber 2015) en

daarmee is het taxon een stuk algemener dan *canadensis*. De ondersoort breidt zich uit op Groenland en wordt daar recentelijk steeds frequenter in het noordoosten waargenomen (Fox *et al.*, 2012). In 1999 werd de populatie op Groenland op 2500 paar geschat, in 2005 lag dat een factor zes hoger: 15 000. *Interior* overwintert in het oosten van de VS. De richting verschilt per broedlocatie: sommige deelpopulaties trekken noord-zuid, andere houden een zuidwestelijke koers aan. Daarmee komt het taxon voor in zowel de Mississippi als de Atlantic Flyway. Lyngs (2003) en Burell (2017) schetsen op basis van ring- en zendergegevens het beeld dat Groenlandse vogels (die het dichtst bij Europa broeden) in de tweede helft van september vertrekken en eind oktober, begin november aankomen in hun wintergebieden in met name Connecticut, New York en Pennsylvania, VS; hemelsbreed zo'n 3000 km van de broedgebieden. Daarmee is het een lange-afstandstrekker. De Groenlandse populatie van *interior* is de enige onder alle taxa die een significant stuk zee oversteekt. De trekrichting is daarbij aanvankelijk zuidwest, daarna zuid. De voorjaarstrek vangt halverwege maart aan (richting noordoost). Medio mei arriveren ze

Discussie

Er zijn geen aanvaarde gevallen van *parvipes* en *interior* en daarmee staat Grote Canadese Gans alleen op de Nederlandse lijst vanwege het voorkomen van de nominaat *canadensis*. De potentie van dit taxon om naar Europa af te dwalen is echter twijfelachtig. Ondanks een zeer omvangrijk ringprogramma ontbreken terugmeldingen uit deze populatie in Europa. Dat is niet verrassend aangezien de nominaat van de drie hier geanalyseerde taxa (veruit) de kortste trekafstanden aflegt. Het is een kort- tot middellange-afstandstrekker waarvan de trekafstanden de afgelopen decennia bovendien snel zijn afgenomen. Alleen de meest noordelijke vogels broeden op een breedtegraad vergelijkbaar met Nederland,

op Groenland. Recentelijk overwinteren vogels uit de North Atlantic Population steeds noordelijker: het gebied van Maryland tot North Carolina, VS is goeddeels in onbruik geraakt, en ze verblijven nu vooral in het uiterste noordoosten van de VS (New England) en het uiterste zuidoosten van Canada (Nova Scotia) (Canada Goose Committee, 2008). Het harde bewijs voor dwaalgasten in Europa lijkt op basis van ringgegevens (Tabel 2) afkomstig van *interior*. Tot en met 2018 zijn er in Groot Brittannië 16 Grote Canadese Ganzen ('*parvipes/interior*') aanvaard (Holt *et al.* 2019). In Ierland zijn er tot 2017 in totaal 41 gevallen van Grote Canadese Gans (zonder verdere vermelding van ondersoort; alleen de geringde vogel is als zekere *interior* aanvaard) aanvaard (Barton & Flynn 2018). Tot slot maken Reeber (2015) en Allrey *et al.* (2010, 2018) melding van *interior* op de Azoren. De determinatie van de gevallen op Corvo is gebaseerd op een combinatie van factoren, waarbij waarschijnlijkheid een rol speelt: *interior* is op basis van geografie het verwachte taxon, en het uiterlijk van de vogels spreekt dat niet tegen, maar absolute zekerheid is er daarmee niet (Peter Alfrey *in litt.*, maart 2019).

maar juist deze deelpopulatie trekt maar enkele honderden kilometers. Tijdens de trek vertoont dit taxon weinig verplaatsing over de breedte (oost-west) en ze komen daarbij niet in aanraking met ganzensoorten die richting Europa trekken ('carrier species'). Het is niet *uitgesloten* dat een wilde vogel van deze ondersoort Europa kan bereiken, maar aannemelijk is het gezien deze optelsom zeker niet. "[This] seems like pretty convincing evidence that the likelihood of a *canadensis* from North America turning up in the Netherlands is vanishingly small" (Jim Leafloor *in litt.*, april 2019). Het is daarentegen bewezen dat de gevestigde geïntroduceerde populatie van *canadensis* in Europa floreert. Los van de

vragen over de validiteit van het taxon *parvipes* is dit wellicht op basis van verspreiding niet het eerste taxon dat als dwaalgast in Europa te verwachten is, maar het is misschien niet onmogelijk: ze broeden (ruim) ten noorden van Nederland, het zijn lange-afstandstrekkingen en ze laten tijdens de trek enige beweging over de breedte zien. Dé kandidaat om af te dwalen richting Europa is echter *interior*, al zijn ook daar met betrekking tot de Nederlandse situatie kanttekeningen bij te plaatsen. Het ringbewijs van uitwisseling tussen de continenten komt met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid van dit taxon. Deze vogels broeden het dichtst bij Europa (Groenland), waar ze zich uitbreiden. In Noord-Amerika broeden ze ten noorden van Nederland, ze trekken over lange afstanden, en vogels van Groenland verplaatsen zich ook over de breedte om hun overwintergebieden te bereiken. Op Groenland komen ze bovendien in aanraking met ganzensoorten die overwinteren in Groot-Brittannië en Ierland; met deze groepen kunnen individuele Grote Canadese Ganzen Europa bereiken. Een geval van een met een Groenlandse Kolgan *Anser albifrons flavirostris* gepaarde Grote Canadese Gans met drie hybride jongen in Ierland (Irish Rare Bird Committee, 2013) is een sterke aanwijzing dat het concept van 'carrier species' niet louter hypothetisch is. 'Andersom' was er in Ontario, Canada in november 2005 een ringaflezing van een Brandgans *Branta leucopsis* tussen de Grote Canadese Ganzen die in november 2004 (dus als wintervogel) geringd bleek in Schotland (Burrell 2017). Het meest logische scenario is dat de Brandgans met de Grote Canadezen is meegetrokken na een broedseizoen op Groenland. Naast dat een vogel het juiste uiterlijk moet hebben, worden in Groot-Brittannië om die reden ook de tijd van het jaar, locatie en de soorten ('carrier species') waarmee een vogel zich ophoudt als cruciale gegevens bij de beoordeling meegewogen (Andy Stoddart *in litt.*, maart 2019). Een kanttekening voor de Nederlandse situatie met betrekking tot 'carrier species' bij

interior is echter dat populaties van de op Groenland broedende ganzen niet in Nederland overwinteren. Ondanks een geschatte populatie van 23 000 Groenlandse Kolganzen die jaarlijks naar het noorden van Groot-Brittannië en Ierland vliegt (Fox *et al.* 2011) blijft het een dwaalgast in Nederland. Nederland is geen overwinteringsgebied voor Brandganzen en Kleine Rietganzen *Anser brachyrhynchus* van Groenland: die doen dat tussen Schotland en Ierland en zuidoost Engeland (Norfolk). Vanuit Nederlands perspectief zijn er van Brandganzen vele ringaflezingen uit noordwest Europa, Scandinavië en Rusland, maar meldingen uit Groot-Brittannië zijn zeer schaars: vijf, met daarnaast één terugmelding uit IJsland. Hetzelfde geldt voor Kleine Rietgans: de uitwisseling tussen Groot-Brittannië en Nederland is beperkt (acht meldingen over en weer), met daarnaast één geval op IJsland, terwijl uitwisseling met noordoost Europa en vooral Spitsbergen structureel is (www.vogeltrekatlas.nl). Als de structureel in Europa overwinterende ganzensoorten van Groenland al nauwelijks in Nederland terecht komen, is de vraag gerechtvaardigd of het logisch is dat een individuele *interior* na het bereiken van Schotland en Ierland zonder 'carrier species' verder zou vliegen. Dus ja: *interior* is veruit het meest voor de hand liggende taxon dat Nederland kan bereiken, maar in Europa liggen Ierland en Schotland als 'eindstation' meer voor de hand. Met de uitbreiding van *interior* op Groenland en de uitbreiding in zowel omvang als verspreiding van de geïntroduceerde *canadensis* in Europa is de prikkelende maar niet onrealistische vraag of de twee populaties elkaar ooit zullen bereiken. Op IJsland is nu al volstrekt onduidelijk waar de vogels vandaan komen: zijn het wilde vogels uit het westen, of exoten uit het zuiden (Yann Kolbeinsson *in litt.*, mei 2019)? Bij contact tussen beide populaties zal de situatie er niet duidelijker op worden, zeker omdat *canadensis* en *interior* op uiterlijk nauwelijks te onderscheiden zijn.

Conclusies

De ondersoort *canadensis* van Grote Canadese Gans kent een grote populatie exoten in Europa. In combinatie met het ontbreken van hard bewijs van het voorkomen van dwaalgasten van deze ondersoort in Europa, en een op basis van het trekpatroon beperkte kans hierop, rechtvaardigt dit plaatsing op de Nederlandse lijst niet langer. Nominaat *canadensis* wordt vanaf heden door de CDNA als exoot beschouwd en daarmee van de Nederlandse lijst van wilde vogels afgevoerd. Omdat er geen aanvaarde gevallen van *parvipes* en *interior* zijn – twee taxa waaraan wel (enige) afdwaalpotentie wordt toegedicht – en met het ontbreken van een C-categorie waarop in andere landen exoten worden geplaatst, verdwijnt de soort daarmee van de Nederlandse lijst. In theorie is *canadensis* in de toekomst alleen aanvaardbaar als er hard bewijs (zoals een ring, zender, isotopenonderzoek) bestaat waaruit blijkt dat het een uit Noord-Amerika afkomstige vogel

betreft, net als in Groot Brittannië (Andy Stoddart *in litt.*, maart 2019). Voor *parvipes* en *interior* geldt dat deze ondersoorten in theorie wél aanvaardbaar zijn als wild, al is het in de praktijk problematisch, mogelijk zelfs onmogelijk om de verschillende taxa met zekerheid te determineren.

Dankwoord / Acknowledgements

Peter Alfrey (Azoren), Harry Hussey (Irish Rare Bird Committee), Yann Kolbeinsson, Jim Leafloor (Canadian Wildlife Service), Marc Schuster (Canadian Wildlife Service) en Andy Stoddart (British Bird Rarity Committee) waren zeer behulpzaam met het delen van informatie. Christian Brinkman, Thijs Fijen, Diederik Kok, Eddy Nieuwstraten, Hans Schekkerman (allen CDNA), Rinse van der Vliet en Peter de Vries leverden waardevol commentaar op een eerdere versie.

Vincent van der Spek & Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

secretaris Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna

email: v.vanderspek@gmail.com

Bronnen/ References

- Alfrey, P. D. Monticelli, V. Legrand & Corvo Birders 2018. Nearctic vagrants on Corvo, Azores, in 2005-17, Dutch Birding 40: 297-317.
- Alfrey, P., S. Buckell, V. Legrand, D. Monticelli & Birding Azores 2010. Birding on Corvo, Azores, and Nearctic vagrants in 2005-09. Dutch Birding 32: 299-315
- Arctic Goose Strategic Joint Venture 2018. Arctic Goose Strategic Joint Venture Plan, Unpubl. Rpt, Edmonton, Alberta. {HYPERLINK} <https://www.agjv.ca/wp-content/uploads/2018/05/AGJV-Strategic-Plan-2018-FINAL.pdf#page=48>
- Banks, R. C., C. Cicero, J. L. Dunn, A. W. Kratter, P. C., Rasmussen, J. V. Remsen, J. D. Rising & F. C. Stotz, 2004. Forty-fifth supplement to the American Ornithologists' Union Check-list of North American Birds. Auk 121: 985-995.
- Barton, C. & C. Flynn, 2018. Irish Rare Bird Report 2017. Irish Birds 11: 57-84
- Batty, C. & T. Lowe 2001. Vagrant Canada Goose in Britain and Ireland. Birding World 14: 57-61
- de Bruin, B. 2000. Recente CDNA-besluiten. Dutch Birding 22:29
- de Bruin, B. & J. van der Laan 2001. Recente CDNA-besluiten. Dutch Birding 23: 311-312
- Burell, M.V.A. 2017. The case for accepting Ontario reports of Barnacle Goose. Ontario Ministry of Natural Resources and Forestry, Peterborough.
{HYPERLINK} https://www.researchgate.net/publication/321758520_The_case_for_accepting_Ontario_reports_of_Barnacle_Goose
- Canada Goose Committee 2008. Management plan for the North Atlantic population of Canada Goose.
{HYPERLINK} <https://www.agjv.ca/wp-content/uploads/2017/12/Mgmt-Plan-NAP-Canada-Geese.pdf>
- Carboneras, C., D.A. Christie & G.M. Kirwan 2019. Canada Goose (*Branta canadensis*). In: del Hoyo, J., A. Elliott, J. Sargatal, D. A. Christie & E. de Juana (eds.). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. {HYPERLINK} https://www.hbw.com/node/52821_on_18_February_2019.
- Dennis, J. V. 1986 . European encounters of birds ringed in North America . Dutch Birding 8 : 41-44 .
- Dennis, J. V. 1994 . Transatlantic migration by ringed birds from North America. Dutch Birding 16 : 235-237.
- Fox, A., D. Sinnet, J. Baroch, D.A. Stroud, K. A. J. Kampp, C. Evegang & D. Boertmann 2012. The status of Canada Goose *Branta canadensis* subspecies in Greenland. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 106 (2012): 87-92 {HYPERLINK} http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2134&context=icwdm_usdanwrc
- Fox, A., B. S. Ebbinge, C. Mitchell, T. Heinicke, T. Aarvak, K. Colhoun, P. Clausen, S. Dereliev, S. Faragó, K. Koffijberg, H. Kruckenberg, M. J. J. E. Loonen, J. Madsen, J. Mooij, P. Musil, L. Nilsson, S. Pihl, H. van der Jeugd 2010. Current estimates of goose population sizes in western Europe, a gap analysis and an assessment of trends. Ornis Svecica 115-127.
{HYPERLINK} <https://www.piskulka.net/literature/Anser1509.pdf>
- Frost, T., G. Austin, R. Hearn, S. McAvoy, A. Robinson, D. Stroud, I. Woodward & S. Wotton 2019. Population estimates of wintering waterbirds in Great Britain. British Birds 112, 130-145
- Hestbeck, J. B. & M. C. Bateman. 2000. Breeding, migration, and wintering affinities of Canada geese marked in the Atlantic Provinces. in K. M. Dickson, editor. Towards conservation of the diversity of Canada geese (*Branta canadensis*). Canadian Wildlife Service Occasional Paper no. 103:73-83.
- Holt, C., P. French and the Rarities Committee. Reports on rare birds in Great Britain in 2018. British Birds 112, 556-626.

Irish Rare Birds Committee 2013. Irish Rare Birds Committee review of presumed vagrant Canada Goose *Branta canadensis* records to ascertain the occurrence of Cackling Goose *Branta hutchinsii*. *Irish Birds* 9: 613-622. {HYPERLINK} <http://www.irbc.ie/announcements/notes/IRBC-CanadaCacklingGooseReview.pdf>

Leafloor, J.O., J.A. Moore, K.T. Scribner 2013. A hybrid zone between Canada Geese (*Branta canadensis*) and Cackling Geese (*B. hutchinsii*). *The Auk* 130(3):1-14

Lyngs, P. 2003. Migration and winter ranges of birds in Greenland: an analysis of ringing recoveries. *Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift* 97:1-167
{HYPERLINK} https://rc.ku.dk/publikationer/traekfugleatlas/Greenland_DOFT_2003_1_1.pdf

Parkin, D.T. & A.G. Knox 2010. *The status of birds in Britain and Ireland*. Christopher Helm, London.

Pearce, J.M. & K.S. Bollinger, 2003. Morphological traits of Pacific Flyway Canada Goose as an aid to subspecies identification and management. *J. Field Ornithol.* 74(4):357–369

Reeber, S 2015. *Wildfowl of Europe, Asia and North America*, Christopher Helm, London.

Voslamber, B. 2018. Canadese Gans *Branta canadensis canadensis*, p 60-61 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2018. *Vogelatlas van Nederland, broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering*. Kosmos Uitgevers, Utrecht/ Antwerpen.

Websites

British Birds Rarity Committee (bezoekt 19 februari 2019)
<https://www.bbrc.org.uk/subspecies-information/swans-to-ducks>

Recoveries Atlas Online (Noorse online ringatlas; bezocht 18 februari 2019)
<http://must.ringmerking.no/viskartmust.asp?pxMerkeSted=ALL&rekkefolge=AMFT&pxFunnSted=ALL&pxArtNr=01660&pxTidsrom=A>

Swedish Bird Recoveries (Zweedse online ringatlas; bezocht 18 februari 2019)
<https://birdringing.bioatlas.se/>

Vogeltrekatlas (Nederlandse online ringatlas in opbouw)
(bezoekt 18 februari 2019)
(<http://www.vogeltrekatlas.nl/soortzoek2.html?-0-Canadese%20Gans-Totaal>)